

www.rexcontrols.cz/rex

OPC UA server pro systém REX

Uživatelská příručka

REX Controls s.r.o.

Verze 2.50.5

Plzeň

6.9.2017

Obsah

1	OPC UA a systém REX	3
1.1	Úvod	3
1.2	Funkce serveru	4
1.3	Nastavení a spuštění serveru	4
2	Adresní prostor	6
2.1	Metody	7
2.2	Bloky	7
2.3	Parametry	7
2.4	Události a verzování	8
3	Konfigurace	10
3.1	Target	10
3.2	Application	11
3.3	Security	12
3.4	Auth	13
3.5	Endpoint	15
3.6	Discovery	16
3.7	Options	17
4	Autentifikace a autorizace	20
4.1	RexOpcUaAuth	21
5	RexOpcUaConfig	22
5.1	Certifikáty	23
5.2	Autentizace	25
5.3	Využití příkladů	27
6	Návod ke spuštění	29
6.1	Příklady	30
6.2	Služba OPC UA	31
6.3	OPC UA Klienti	32
6.3.1	UaExpert	34
6.3.2	myScada	44

Kapitola 1

OPC UA a systém REX

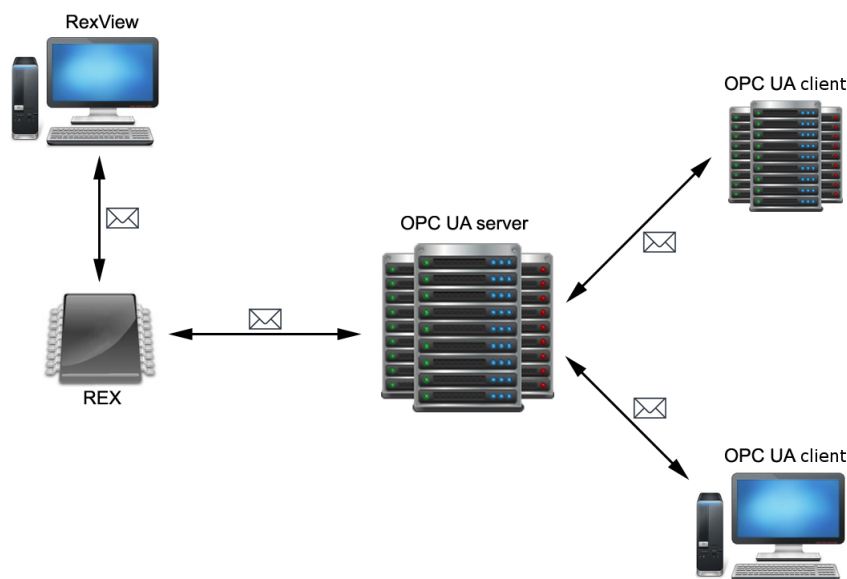
OPC UA je otevřený komunikační protokol určený pro průmyslovou automatizaci. Na rozdíl od klasického OPC je multiplatformní, může fungovat i jako webová služba a podporuje kromě přístupu k datům a událostí i další funkce jako volání metod, diagnostiku, různé stupně zabezpečení či autorizaci. OPC UA získává od svého vytvoření na oblibě a čím dál více firem ho používá ve svých výrobcích jako jedno z komunikačních rozhraní.

OPC UA není vhodné pro vytváření spojení mezi řídicími jednotkami v reálném čase, ale je použitelné pro téměř reálný čas. Jeho hlavní použití je však v propojení různých aplikací, ve vytváření “Internet of Things” a průmyslové revoluci 4.0.

1.1 Úvod

OPC UA server pro REX je samostatná aplikace, která komunikuje s exekutivou REXu pomocí diagnostického protokolu. Není nutné, aby byl server na stejné výpočetní jednotce jako REX, ale je vhodné co nejvíce zkracovat jejich vzájemnou dobu odezvy. Je výhodnější, aby byl server z pohledu síťového připojení co nejblíže běžící instanci REXu, než aby byl blízko ostatním OPC UA klientům. Server implementuje připojení pouze pomocí `opc.tcp`, což je běžná praxe u serverů, které shromažďují data z řídicích jednotek běžících v reálném čase. Propojení serveru a ostatních zúčastněných aplikací je zobrazeno na obrázku 1.1.

Server je možné využívat v podobě demo, které běží maximálně jednu hodinu. Pro odemknutí serveru je třeba získat licenci a tu klasicky nainstalovat na cílové zařízení například v programu REX Draw nebo vložit jako hodnotu parametru `REX_LICENSE_KEY` v konfiguračním souboru (viz kapitolu 3.2).

Obrázek 1.1: OPC UA server jako mezičlánek OPC UA klientů a REXu

1.2 Funkce serveru

Běžící OPC UA server je připojen k exekutivě REXu a ve svém adresním prostoru zobrazuje všechny její bloky i s parametry. Struktura Adresního prostoru je podobná struktuře úkolů v programu RexView. Po připojení k REXu server vytvoří celou stromovou strukturu bloků a jejich parametrů a následně již pouze synchronizuje hodnoty jednotlivých parametrů. Ty jsou navíc synchronizovány pouze pokud je klient čte nebo do nich zapisuje. Tímto způsobem je možné se připojit i k několika exekutivám naráz.

Pokud je server odpojen, pokouší se opakovaně navázat spojení s exekutivou. Pokud se spojení ztratí a obnova se delší dobu nedaří, server znemožní klientům zápis do uzlů spojených s exekutivou a při jejich čtení poskytne poslední platnou hodnotu. Tento stav trvá až do opětovného připojení. Pokud dojde v REXu k výměně exekutivy, server smaže a znovu nahraje strukturu bloků a vytvoří událost o změně Adresního prostoru.

1.3 Nastavení a spuštění serveru

Server je možné nastavit pomocí INI konfiguračního souboru, jehož umístění lze specifikovat pomocí parametru `-c`.

```
RexOpcUa [-c <configFile>]
```

V OS Windows je možné nastavit umístění standardního konfiguračního souboru pomocí příkazu s parametrem `-i` a cestou k novému konfiguračnímu souboru.

RexOpcUa -i <configFile>

V Linuxu je cesta ke standardnímu konfiguračnímu souboru pevně daná:

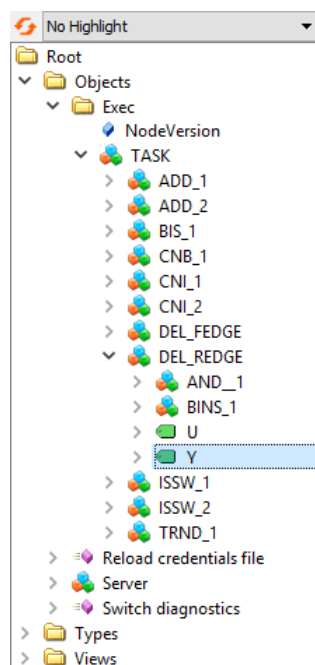
/rex/OpcUa/RexOpcUa.ini

Konfigurace je podrobně popsána v kapitole [3](#). Server lze spustit i jako službu (viz kapitolu [6.2](#)). Návod na rychlé spuštění je popsán v kapitole [6](#).

Kapitola 2

Adresní prostor

Adresní prostor serveru obsahuje všechna data dostupná klientům. Některé uzly a jejich vazby jsou povinné pro všechny OPC UA servery, některé byly vytvořeny speciálně pro tento server. Adresní prostor obsahuje metody pro manipulaci se serverem a složky 'Exec', které obsahují stromovou strukturu úkolů REXu i se subsystémy a bloky, a to včetně úkolů připojených k ovladačům. Vše kromě obsahu složek 'Exec' je vytvořeno při startu serveru. Obsah složky 'Exec' je vytvořen při novém připojení k REXu nebo při přehrání exekutivy. Adresní prostor serveru připojeného k jedné exekutivě je zobrazen na obrázku 2.1 pomocí OPC UA klienta UaExpert (viz kapitola 6.3.1).

Obrázek 2.1: Adresní prostor zobrazený klientem UaExpert

Server používá několik vlastních jmenných prostorů (Namespace). První Namespace odpovídá URI aplikace (viz tabulka 3.2) a používá se pro chod serveru samotného. Namespace *urn:Rex:TypeDeclaration* se používá pro definici typů, kterými se popisují bloky a parametry exekutivy. Namespace *urn:Rex:Server* obsahuje uzly, které slouží k obsluze serveru, například metody pro správu serveru. Namespace exekutivy je unikátní pro každou nahranou exekutivu nebo instanci REXu a je popsán v kapitole 3.2. Namespace exekutivy obsahuje všechny uzly úkolů, bloků a parametrů dané exekutivy.

2.1 Metody

Server obsahuje OPC UA metody, pomocí kterých může klient serverem manipulovat. Spouštění těchto metod je povoleno pouze klientům s právy administrátora.

Pomocí metody ‘Reload credentials file’ lze zajistit, aby server znovu načel INI soubor s přihlašovacími údaji a aktualizoval tak databázi uživatelů (viz kapitola 4). Pokud server nemá specifikovanou cestu k souboru, vrátí chybový kód `BadNotSupported`.

Metoda ‘Switch diagnostics’ umožňuje vypnout a zapnout tvorbu diagnostických dat. Ty jsou poté přístupny ve standardním místě podle specifikace OPC UA: jsou součástí objektu `Server`. Tuto metodu lze zakázat pomocí parametru `ALLOW_SWITCH_DIAGNOSTICS` v konfiguraci. Samotné generování diagnostiky, které začne již při spuštění serveru, lze nastavit pomocí parametru `ENABLE_DIAGNOSTICS`.

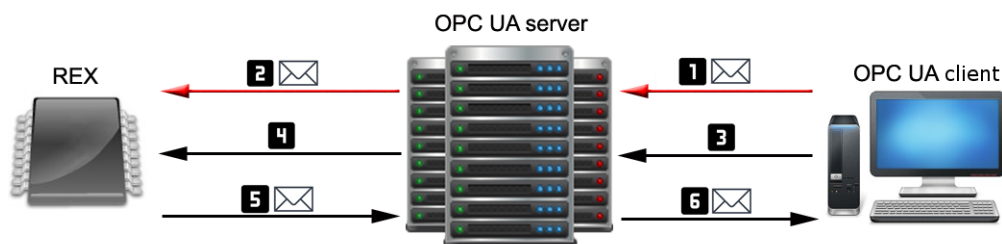
2.2 Bloky

Struktura bloků ve složce ‘Exec’ odpovídá struktuře bloků v exekutivě REXu. Všechny bloky používají Namespace exekutivy (viz kapitola 3.2), jejich `BrowseName` a `DisplayName` odpovídá názvu v REXu (u `BrowseName` je jako předpona uveden typ uzlu) a v popisu je uložen typ uzlu. Bloky obsahují parametry, které jsou shodné s těmi v REXu.

Základními typy uzlů jsou klasický blok (`BlockType`), subsystém (`SubsystemType`) a úkol (`TaskType`). Ve stromové struktuře je úkol vždy kořenový blok a je umístěn ve složce ‘Exec’.

2.3 Parametry

Při vytváření stromové struktury jsou vytvořeny parametry všech bloků spolu se svým datovým typem a povoleným rozmezím hodnot, které je uloženo v uzlech `Min` a `Max`. Jejich hodnoty jsou jediná data, která se synchronizují s exekutivou REXu. Při zápisu a čtení se hodnoty synchronizují ihned. Je-li však hodnota čteného parametru v serveru dostatečně nová, server ji vrátí bez synchronizace. Pokud je parametr monitorován, synchronizuje se hodnota opakovaně, a to s nastaveným intervalem `SYNC_INTERVAL` (viz kapitola 3.1). Proces synchronizace je zobrazen na obrázku 2.2.

Obrázek 2.2: Při zápisu do serveru [1] se hodnota uloží a propíše do exekutivy [2]. Při čtení [3] server zkontroluje stáří hodnoty. Pokud klient požaduje novější hodnotu, pak si ji server vyžádá od exekutivy [4] a uloží [5]. Na závěr je hodnota poslána klientu [6].

Parametry bloků (IRexVariableType) rozšiřují klasické OPC UA proměnné, jejich součástí je minimální a maximální přípustná hodnota, které jsou zapsané v uzlech Min a Max. Datový typ hodnoty proměnné odpovídá datovému typu proměnné v REXu. BrowseName a DisplayName proměnné odpovídají názvu proměnné v REXu, u BrowseName je jako předpona uveden typ uzlu.

Proměnné se dělí na vstupy, výstupy, parametry a stavy. Pro každou z těchto skupin je vytvořen speciální typ uzlu (ParameterVariableType, StateVariableType, InputVariableType, OutputVariableType) s tím, že do stavů a výstupů nelze zapisovat.

Poznámka: V této verzi OPC UA serveru nejsou synchronizovány pole a trendy.

2.4 Události a verzování

Aby mohlo probíhat načítání bloků exekutivy, musí být složka 'Exec' verzovaná. Při každé změně struktury se nastaví její verze na aktuální a vyvolá se událost 'GeneralModelChangeEvent' ve které jsou uvedeny všechny odebrané a přidáné uzly.

Server poskytuje i vlastní události odvozené od třídy 'DeviceFailureEventType', které jsou vytvářeny na uzlech 'Exec'. Událost 'RexDisconnectEvent' je vytvořena pokud je ztraceno spojení s REXem. Událost 'RexReconnectEvent' je vytvořena při opětovném připojení k REXu. Událost 'RexReloadEvent' je vytvořena při přehraní exekutivy. Podoba událostí je zobrazena na obrázku 2.3.

Events					
<div> <div>Events</div> <div>Alarms</div> <div>Event History</div> </div> <div> <div>✖</div> <div>↺</div> <div>⌵</div> </div>					
Time	Severity	Servi	Source	Message	EventType
12:33:06.017	800	RE...	Exec	REX is disconnected.	RexDisconnectEventType
12:33:13.036	750	RE...	Exec	REX is reconnected.	RexReconnectEventType

Obrázek 2.3: Zobrazení událostí serveru klientem UaExpert

Kapitola 3

Konfigurace

Konfigurační INI soubor může obsahovat pouze ASCII znaky, doporučuje se používat kódování UTF-8 a záleží na velikosti písmen. Na konci a začátku řádků a kolem znaménka “=” nesmí být žádné přidané mezery. Komentáře začínají středníkem. Sekce jsou označeny názvem v hranatých závorkách a podsekce se tvoří dvojtečkou v názvu [*SEKCE:PODSEKCE*]. Parametry bez nastavené hodnoty nejsou brány v potaz.

V konfiguraci mohou být pouze ty sekce, které mají stejný název (velkými písmeny) jako některé z následujících podkapitol. Pokud je sekce v INI souboru dvakrát, data se jednoduše doplní. Sekce Endpoint a Target můžou mít podsekce, pro každou podsekcí bude vytvořen jeden Endpoint či připojení k exekutivě.

V následujících kapitolách jsou popsány jednotlivé nastavitelné parametry. Parametry s přednastavenou původní hodnotou jsou vždy volitelné. Většina hodnot parametrů je ve formě textu. Číslo značí, že hodnota parametru musí být přirozené číslo. Y/N znamená, že parametr je přepínač, kde hodnota Y, YES, ON znamená povolení a N, NO, OFF vypnutí. Pole je značeno hranatými závorkami a jednotlivé hodnoty jsou odděleny středníkem [1;2;text]. Prázdné pole se chová, jako by hodnota nebyla vyplněna. Soubor značí systémovou cestu k souboru a složka cestu ke složce. Pokud není zapnutá relativní cesta pomocí proměnné USE_RELATIVE_PATH popsané v tabulce 3.2, jsou tyto cesty absolutní. Jinak se použije cesta relativně k umístění konfiguračního souboru.

3.1 Target

Tato sekce obsahuje parametry, které se týkají spojení serveru s REXem. Podrobnosti jsou vypsány v tabulce 3.1. Pro každou sekci TARGET bude vytvořena jedna složka ‘Exec’ s názvem, který je určen názvem podsekcí (TARGET:Exec1).

Tabulka 3.1: Nastavení spojení s REXem

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
ADDRESS	IP adresa	–	IP adresa (DNS) běžící exekutivy REXu, ke které se má server připojit.
PORT	Číslo	–	(Volitelné) Port diagnostického protokolu běžící exekutivy REXu, ke které se má server připojit.
SYNC_INTERVAL	Číslo	500	Interval v ms, v kterém má server synchronizovat monitorované položky s REXem. Je vhodné mít tuto hodnotu nižší než minimální interval pro monitorování uzlů.
TCP_IDLE_INTERVAL	Číslo	30000	Interval v ms pro obnovu spojení s REXem, aby se neuzavřelo. Toto číslo by mělo být dostatečně menší než 1 minuta.
USERNAME	Text	–	(Volitelné) Uživatelské jméno pro připojení k REXu.
PASSWORD	Text	–	(Volitelné) Heslo pro připojení k REXu.
USE_SSL	Y/N	N	Připojit se za použití SSL.
CERTIFICATE_PATH	Soubor	–	Povinný pouze se zapnutým parametrem USE_SSL. Cesta k certifikátu REXu.

3.2 Application

Tato sekce obsahuje hlavní údaje o serveru, viz tabulka 3.2. Zde se nastavuje i Namespace serveru a Namespace exekutivy. Namespace serveru je určeno parametrem APPLICATION_URI. Namespace exekutivy odpovídá následujícímu tvaru:

urn:Rex:Exec:<COMPANY_NAME>:<PROJECT_NAME>:<INSTANCE_NAME>:<TARGET_NAME>

Parametry COMPANY_NAME, PROJECT_NAME a INSTANCE_NAME volte tak, aby jejich kombinace byla unikátní pro každou běžící instanci REXu, aby tak nedocházelo k chybám při použití více OPC UA serverů. Podle specifikace OPC UA by více serverů připojených k jedné instanci REXu mělo mít stejné názvy, servery připojené k různým instancím REXu musí mít různé názvy. Parametr TARGET_NAME odpovídá názvu podsektce TARGET (viz 3.1).

Pokud má server běžet na stroji, který nemá nainstalovanou licenci REXu, lze zapsat

licenci REXu do parametru REX_LICENCE_KEY. Pokud tato licence chybí nebo v ní není povolen OPC UA server, server po hodině přestane fungovat (na systému Windows se objeví varovná hláška). Pokud server při startu nezjistí aktivní licenci, vypíše ‘Site code’ stroje, na kterém běží. Každý stroj má svůj vlastní a pro tento ‘Site code’ je tedy poté třeba koupit licenci, aby na daném stroji mohl server běžet v plné verzi.

Tabulka 3.2: Nastavení aplikace

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
USE_RELATIVE_PATH	Y/N	N	Pokud je zapnuté, všechny soubory a složky se uvažují relativně od konfiguračního souboru, jinak jsou všechny cesty absolutní.
APPLICATION_CERTIFICATE_PATH	Soubor	–	Certifikát serveru ve formě DER.
APPLICATION_PRIVATE_KEY_PATH	Soubor	–	Soukromý klíč certifikátu serveru ve formě PEM.
APPLICATION_PRIVATE_KEY_PASSWORD	Text	–	(Volitelné) Heslo ke klíči certifikátu serveru.
APPLICATION_URI	URI serveru	–	Tato položka by měla být shodná s URI v certifikátu serveru a zároveň bude použita jako Namespace serveru.
REX_LICENCE_KEY	Licence REXu	–	(Volitelné) Licence REXu, v níž je povolen OPC UA server. Pokud není dodána, server běží v demo modu (1 hodinu).
COMPANY_NAME	Text	–	Tento text bude částí Namespace exekutivy.
PROJECT_NAME	Text	–	Tento text bude částí Namespace exekutivy.
INSTANCE_NAME	Text	–	Tento text bude částí Namespace exekutivy.

3.3 Security

Sekce security obsahuje nastavení validace a umístění klientských certifikátů. Pokud všechny Endpointy mají nastavené zabezpečení komunikace pouze na None a není pou-

žito přihlášení pomocí certifikátu (viz kapitola 3.4), je celá tato sekce volitelná. Server využívá OpenSSL, proxy certifikáty jsou zakázány.

Pro vytvoření certifikátů a adresářů pro klientské certifikáty lze využít aplikaci RexOp-cUaConfig, která je popsána v kapitole 5.1.

Tabulka 3.3: Zabezpečení

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis								
CERTIFICATE_TRUST_LIST_PATH	Složka	–	Důvěryhodné certifikáty - certifikáty, které jsou zde uloženy, a certifikáty, které jsou jimi podepsané, jsou povoleny.								
CERTIFICATE_REJECTED_LIST_PATH	Složka	–	(Nepoužito) Odmítnuté certifikáty - zde se shromažďují všechny certifikáty, které byly serverem odmítnuty. Pokud není zadáno, odmítnuté certifikáty se nebudou ukládat.								
CERTIFICATE_REVOCATION_LIST_PATH	Složka	–	(Volitelné) Odvolané (zneplatněné) certifikáty, které byly vyřazeny.								
CERTIFICATE_ISSUER_LIST_PATH	Složka	–	(Volitelné) Certifikační autority - certifikáty potřebné k ověření certifikačního řetězce, které ale nejsou automaticky důvěryhodné.								
CERTIFICATE_REVOCATION_CHECK_OPTION	N/L/S/A	N	Kontrola zneplatnění certifikátů <table><tr><td>N</td><td>Žádná kontrola</td></tr><tr><td>L</td><td>Pouze listy</td></tr><tr><td>S</td><td>Bez sebou-podepsaných</td></tr><tr><td>A</td><td>Všechny</td></tr></table>	N	Žádná kontrola	L	Pouze listy	S	Bez sebou-podepsaných	A	Všechny
N	Žádná kontrola										
L	Pouze listy										
S	Bez sebou-podepsaných										
A	Všechny										
CHECK_SELF_SIGNATURE	Y/N	N	Kontrola podpisu sebou-podepsaných certifikátů.								
CHECK_CERTIFICATE_URL	Y/N	N	Kontrola URL certifikátu vůči URI aplikace.								

3.4 Auth

Sekce Auth se zabývá možnostmi autorizaci a autentizací klientů při připojení k Endpointu, parametry jsou popsány v tabulce 3.4. Úprava přihlašovacích údajů a rolí jsou popsány v kapitole 4.1 a 5.2.

Klient při vytváření připojení zadává způsob ověření identity (UserTokenPolicy). Při

anonymním přihlášení nejsou po klientovi požadovány žádné další informace. Při použití přihlašovacích údajů (credentials) musí klient poskytnout uživatelské jméno a heslo, které se poté validují na serveru. Při použití certifikátu musí klient poskytnout certifikát a klíč, u kterých server ověří důvěryhodnost (certifikát je uložen v seznamu trust, viz tabulka 3.3).

Endpoint vždy obsahuje seznam přihlašovacích politik, které podporuje, v podobě textových identifikátorů. Pokud má Endpoint podporovat některou z politik, musí jí být v této sekci přiřazeno textové ID a v konfiguraci Endpointu musí být stejné ID použito v poli `USER_TOKEN_POLICY_ID`.

Server obsahuje tři anonymní politiky (`ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID`, `OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID`, `GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID`), které se liší tím, jakou roli přiřadí uživateli, který se s ní přihlásí. Je možné, aby Endpoint podporoval více anonymních politik, záleží ovšem poté na klientu, kterou z nich vybere.

Při použití politiky s přihlašovacími údaji musí být definován INI soubor, který obsahuje jméno, zakódované heslo a roli uživatele. Server poté zjistí, zda klient poskytl správnou kombinaci jména a hesla a pokud ano, povolí mu připojení a přiřadí mu korespondující roli. Heslo je kódováno pomocí různých mechanismů. Aby mohl uživatel mechanismus ovlivnit a jeho heslo nemohl rozluštit někdo jiný, lze nastavit parametr `OPTIONAL_ENCODING_SALT`. Server přečte pouze ty hesla, která byla zakódována s tímto parametrem, při výměně je tedy nutné přegenerovat soubor s přihlašovacími údaji.

Server podporuje tři přihlašovací politiky s certifikátem (`CERT_ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID`, `CERT_OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID`, `CERT_GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID`). Při přihlášení pomocí certifikátu server zjistí, zda daný certifikát vede jako důvěryhodný, a pokud ano, přiřadí uživateli korespondující práva.

Tabulka 3.4: Autorizace a autentizace

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID anonymní přihlašovací politiky, všichni uživatelé budou mít administrátorská oprávnění.
OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID anonymní přihlašovací politiky, všichni uživatelé budou mít operátorská oprávnění.
GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID anonymní přihlašovací politiky, všichni uživatelé budou mít oprávnění hosta.
CERT_ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID politiky přihlašování pomocí certifikátu, všichni uživatelé budou mít administrátorská oprávnění.
CERT_OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID politiky přihlašování pomocí certifikátu, všichni uživatelé budou mít operátorská oprávnění.
CERT_GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	(Volitelné) ID politiky přihlašování pomocí certifikátu, všichni uživatelé budou mít oprávnění hosta.
CREDENTIALS_USER_TOKEN_POLICY_ID	ID politiky	–	ID politiky přihlašování pomocí jména a hesla. Volitelné, pokud není zadán parametr CREDENTIALS_INI_PATH.
CREDENTIALS_INI_PATH	Soubor	–	Soubor, kde jsou zapsáni uživatelé s heslem a rolí. Volitelné, pokud není zadán parametr CREDENTIALS_USER_TOKEN_POLICY_ID.
OPTIONAL_ENCODING_SALT	Text	q1we58	Hodnota, pomocí které bude zakódováno heslo v souboru s uživateli. Tato hodnota nemusí být příliš velká, 5 - 20 ASCII znaků stačí.

3.5 Endpoint

Sekce Endpoint obsahuje nastavení OPC UA Endpointů, ke kterým bude možné se připojit. V této sekci lze vytvářet podsekce, kde každá podsekce vytvoří nový Endpoint a musí tedy obsahovat všechny povinné parametry. Všechny parametry jsou popsány v

tabulce 3.5.

Pokud je potřeba využít Endpoint pro služby Discovery, doporučujeme v URL Endpointu nepoužívat localhost, ale veřejnou IP adresu. V opačném případě bude možná (v závislosti na implementaci klienta a discovery serveru) klient volat adresu na svém vlastním localhostu, nikoliv na serveru. URL adresa by měla mít následující tvar:

opc.tcp://<IP adresa / DNS>:<port>[/<konečná část URL>]

Tabulka 3.5: Nastavení Endpointu

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
URL	URL Endpointu	–	URL Endpointu pro připojení pomocí protokolu opc.tcp.
SECURITY_POLICY	[Zabezpečení] (pole)	–	Povolené zabezpečení komunikace - detaily v tabulce 3.6.
USER_TOKEN_POLICY_ID	[ID přihlašovací politiky] (pole)	–	Použité uživatelské politiky. ID politik se nastavují pomocí tabulky 3.4.

Tabulka 3.6: Zabezpečení komunikace

Zabezpečení	Podpis	Šifrování	Algoritmus
None	Ne	Ne	–
Sign_Basic128Rsa15	Ano	Ne	Basic128Rsa15
SignEncrypt_Basic128Rsa15	Ano	Ano	Basic128Rsa15
Sign_Basic256	Ano	Ne	Basic256
SignEncrypt_Basic256	Ano	Ano	Basic256

3.6 Discovery

Tato sekce se zabývá registrací k průzkumnému (Discovery) serveru. Celá tato sekce je nepovinná. Parametr ENDPOINT_URL může obsahovat více průzkumných bodů, které budou zaregistrovány, není to však doporučováno, jedna adresa by měla stačit. Klient při dotazu na tento Endpoint zjistí adresy všech Endpointů na serveru. Parametr ENDPOINT_URL by měl být shodný s parametrem URL některého z Endpointů, nicméně tato shoda není kontrolována.

Aby byla registrace úspěšná, je nutné použít správnou URL průzkumného serveru, správné zabezpečení a cestu k jeho certifikátu v parametru SERVER_CERTIFICATE_

PATH. Průzkumný server naopak musí důvěřovat aplikačnímu certifikátu serveru. Nastavení registrace je popsáno v tabulce 3.7.

Tabulka 3.7: Nastavení registrace k průzkumnému serveru

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
ENDPOINT_URL	[URL Endpointu] (pole)	–	(Volitelné) URL registrovaného Endpointu. Měla by být shodná s URL některého z Endpointů.
SERVER_CERTIFICATE_PATH	Soubor	–	Cesta k certifikátu průzkumného serveru.
SERVER_URL	URL	–	URL průzkumného serveru, u něž se bude server registrovat. URL musí začínat <i>opc.tcp://</i> .
SECURITY_POLICY	Zabezpečení	–	Použité zabezpečení při komunikaci s průzkumným serverem - detaily v tabulce 3.6. Lze použít právě jedno zabezpečení, které průzkumný server podporuje.
REFRESH_TIME	Číslo	30000	Interval obnovy registrace v ms.

3.7 Options

V kategorii Options se nacházejí zbylé parametry, kterými lze ovlivňovat běh a bezpečnost serveru. Tyto parametry nastavujte pouze se znalostí specifikace OPC UA. Všechny parametry v této sekci jsou nepovinné, viz tabulka 3.8 a 3.9.

Tabulka 3.8: Obecné nastavení

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
MIN_SAMPLING_INTERVAL	Číslo	600	Minimální interval pro vzorkování uzlů.
MAX_SAMPLING_INTERVAL	Číslo	10000	Maximální interval pro vzorkování uzlů.
MIN_PUBLISHING_INTERVAL	Číslo	500	Minimální interval pro publikování.
MAX_PUBLISHING_INTERVAL	Číslo	600000	Maximální interval pro publikování.
MIN_SESSION_TIMEOUT	Číslo	1000	Minimální životnost spojení v ms.
MAX_SESSION_TIMEOUT	Číslo	600000	Maximální životnost spojení v ms.
MAX_PIPED_PUBLISH_REQUEST	Číslo	5	Maximální počet uskladněných požadavků k publikování. Server na další požadavky vrací chybový kód <i>TooManyPublishRequests</i> .
MAX_NODES_TO_ANALYZE_PER_QUERY_REQUEST	Číslo	100	Maximální počet analyzovaných uzlů dotazovacími službami.
MAX_DATA_CHANGE_MONITORING_QUEUE_SIZE	Číslo	1000	Maximální velikost fronty pro položky monitorované na změnu dat.
MAX_EVENT_MONITORING_QUEUE_SIZE	Číslo	1000	Maximální velikost fronty pro položky monitorované na události.
MAX_DATA_SETS_TO_RETURN	Číslo	0	Maximální počet datových kolekcí v odpovědi na dotazovací služby.
ENABLE_AUDIT_EVENTS	Y/N	N	Server vytváří události při vytvoření relace, aktivování relace, volání služby pro zrušení a pokud je vytvořena relace, ale nesouhlasí URL v certifikátu.

Tabulka 3.9: Obecné nastavení

Pole	Typ	Výchozí hodnota	Popis
ENABLE_ DIAGNOSTICS	Y/N	N	Server vytváří diagnostická data.
ALLOW_SWITCH_ DIAGNOSTICS	Y/N	N	Povolit volání metody pro zapnutí/vypnutí diagnostiky.
MIN_ DIAGNOSTICS_ UPDATE_ INTERVAL	Číslo	100	Minimální interval pro upravení diagnostiky.
MAX_ DIAGNOSTICS_ UPDATE_ INTERVAL	Číslo	86400000	Maximální interval pro upravení diagnostiky.
MAX_SESSIONS	Číslo	10	Maximální počet relací na server, 0 pro neomezeně mnoho.
MAX_SESSIONS_ PER_ENDPOINT	Číslo	10	Maximální počet relací na Endpoint serveru, 0 pro neomezeně mnoho.
MAX_ SUBSCRIPTIONS	Číslo	20	Maximální počet odběrů na server, 0 pro neomezeně mnoho.
MAX_ SUBSCRIPTIONS_ PER_SESSION	Číslo	2	Maximální počet odběrů na jednu relaci, 0 pro neomezeně mnoho.
MAX_ SUBSCRIPTION_ LIFETIME	Číslo	120000	Maximální životnost odběru v ms.
MAX_ MONITORED_ ITEMS	Číslo	200	Maximální počet monitorovaných položek na server, 0 pro neomezeně mnoho.
MAX_ MONITORED_ ITEMS_PER_ SUBSCRIPTION	Číslo	25	Maximální počet monitorovaných položek na odběr, 0 pro neomezeně mnoho.

Kapitola 4

Autentifikace a autorizace

V OPC UA serveru pro REX se využívají tři role s následujícími oprávněními: Host (Guest) může procházet Adresní prostor a číst data z parametrů bloků REXu. Operátor (Operator) má stejná práva jako host, má ale navíc povoleno zapisovat do parametrů bloků REXu a tím ovlivňovat běžící exekutivu. Administrátor (admin) má práva operátora, a navíc může spouštět metody, které ovlivňují server samotný, viz kapitola 2.1. V tabulce 4.1 jsou uživatelská práva zobrazena graficky.

Tabulka 4.1: Uživatelská práva

Práva	Admin	Operator	Guest
Čtení hodnot	X	X	X
Zápis hodnot	X	X	
Volání metod	X		

Server určuje roli uživatele na základě přihlašovací politiky, kterou klient použije při navázání spojení. Pokud klient použije některou z anonymních politik nebo politik s certifikátem, server mu automaticky přiřadí roli, která je na politiku navázaná. Druhou možností je přihlášení pomocí jména a hesla, kde server nastaví uživateli roli, kterou má přiřazenou. Klient může využít pouze ty přihlašovací politiky, které podporuje daný Endpoint, k němuž se snaží připojit. Zabezpečení serveru lze tedy zajistit správným nastavením přihlašovacích politik jednotlivých Endpointů, viz kapitola 3.5.

Pokud server využívá přihlášení pomocí přihlašovacích údajů, musí mu být nastavena cesta k INI souboru, který tyto přihlašovací údaje obsahuje. Údaje se načtou ze souboru při startu serveru nebo při spuštění OPC UA metody “ReloadAuth”. Pro manipulaci se souborem je vytvořen samostatný program RexOpcUaAuth nebo lze využít grafické rozhraní RexOpcUaConfig.

Oba programy využívají konfigurační soubor serveru, z něhož získají údaje o cestě k souboru s přihlašovacími údaji a přídatným kódování OPTIONAL_ENCODING_SALT. Pokud je hodnota přídatného kódování změněna, je nutné všem uživatelům znovu nastavit hesla nebo celý soubor vygenerovat znovu.

4.1 RexOpcUaAuth

Tento program se spouští z příkazové řádky a lze s jeho pomocí spravovat uživatele. Příkaz by měl být v jedné z následujících forem:

```
RexOpcUaAuth <configFile> -l  
RexOpcUaAuth <configFile> -c <username> <password> <role>  
RexOpcUaAuth <configFile> -p <username> <password>  
RexOpcUaAuth <configFile> -a <username> <role>  
RexOpcUaAuth <configFile> -r <username> <new_username>  
RexOpcUaAuth <configFile> -d <username>
```

Program umožňuje zobrazit seznam uživatelů a jejich rolí (-l), vytvořit uživatele (-c), změnit mu heslo (-p), roli (-a), přejmenovat ho (-r) nebo ho smazat (-d). Parametr *configFile* je cesta ke konfiguračnímu INI souboru REXu, *username* je uživatelské jméno, *password* je heslo, *new_username* je nové uživatelské jméno při přejmenování. Parametr *role* musí mít hodnotu 'admin', 'operator' nebo 'guest'.

Cestu k INI souboru s přihlašovacími údaji (CREDENTIALS_INI_PATH) a nepovinný parametr OPTIONAL_ENCODING_SALT získá program z konfiguračního souboru.

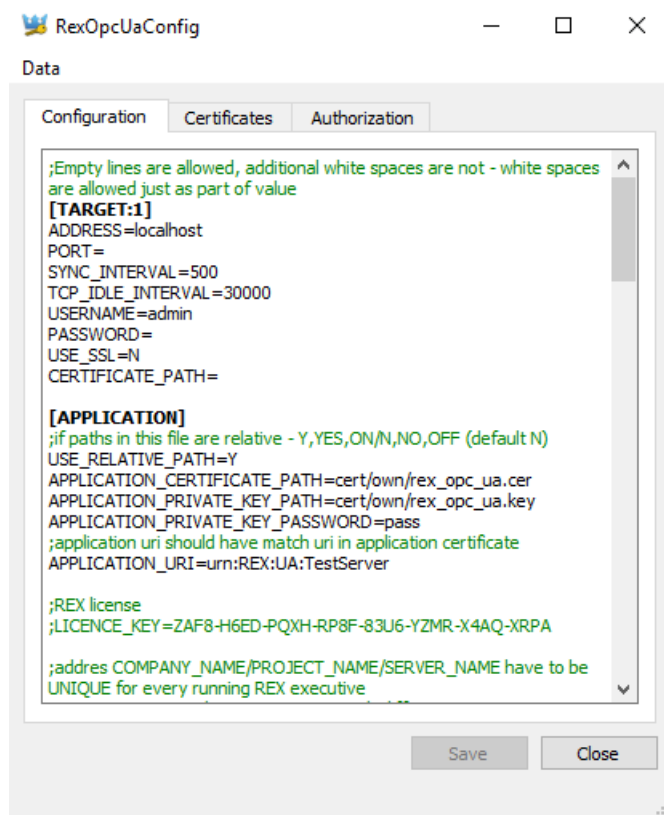
Poznámka: Pokud soubor poškodíte nebo ztratíte, stačí vytvořit prázdný soubor a dál ho používat klasicky.

Kapitola 5

RexOpcUaConfig

RexOpcUaConfig je grafické rozhraní určené pro nastavení OPC UA serveru pro REX. Umožňuje úpravu INI souboru, vytvoření certifikátů, správu uživatelů a použití některého z příkladů.

Na záložce ‘Configuration’ (obrázek [5.1](#)) je zobrazen obsah přednastaveného konfiguračního INI souboru. Tento soubor lze pomocí vestavěného editoru upravovat, ukládat a znovu načítat. Při každém uložení nebo načtení souboru zpracuje program aktuální konfiguraci. Pokud narazí na závažný problém, zapíše nalezenou chybu do záložky ‘Errors’. Tento dialog nekontroluje všechny nastavitelné parametry. Kontroluje pouze ty, které potřebuje ke své funkci.

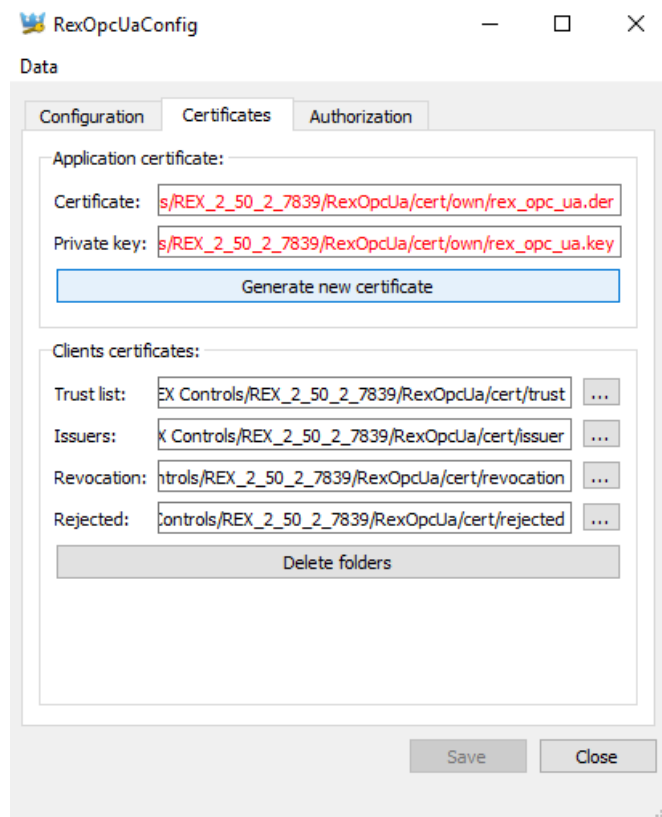

Obrázek 5.1: RexOpcUaConfig s vestavěným INI editorem

5.1 Certifikáty

Na záložce 'Certificates' (obrázek 5.2) je možné spravovat certifikát aplikace a klientské certifikáty. Všechny cesty se čtou z konfiguračního INI souboru. Pokud soubor neexistuje, obarví se text na červeně.

Klientské certifikáty jsou uloženy v různých složkách. RexOpcUaConfig umožňuje vytvořit, otevřít a smazat tyto složky. Pro povolení klientského certifikátu zkopírujte certifikát do složky 'Trust list'. Certifikáty klientů, kteří se pokusili připojit a byli odmítnuti kvůli certifikátu, jsou uloženy ve složce 'Rejected'.

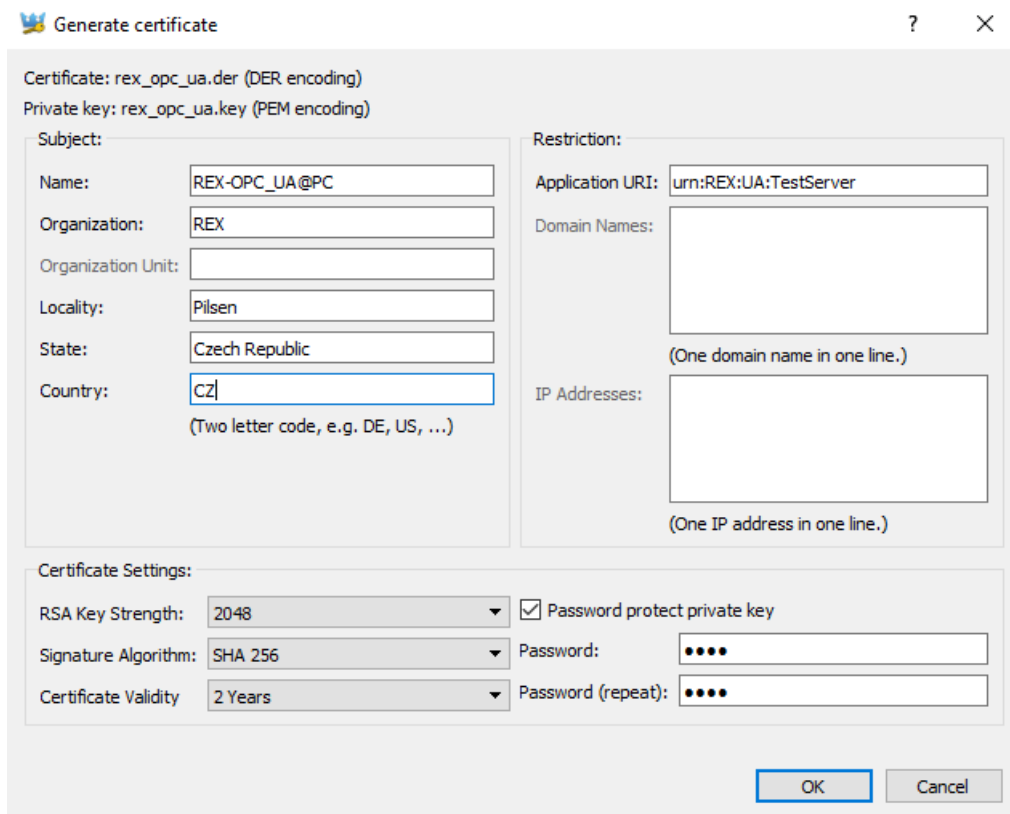

Obrázek 5.2: Správa certifikátů

Při vytváření aplikačního certifikátu se otevře samostatný dialog ‘Generate certificate’. Pole ‘Password’ a ‘Application URI’ jsou předvyplněna hodnotami parametrů `APPLICATION_PRIVATE_KEY_PASSWORD` a `APPLICATION_URI` z konfiguračního INI souboru.

Pole ve skupině ‘Subject’ je možné zvolit podle vlastního uvážení. Pole ve skupině ‘Restriction’ umožňují omezení použití certifikátu na určitou IP adresu nebo doménu. Hodnota pole ‘Application URI’ musí souhlasit s hodnotou parametru `APPLICATION_URI` v konfiguračním INI souboru. Parametry ve skupině ‘Certificate Settings’ ovlivňují dobu trvanlivosti certifikátu a sílu soukromého klíče.

Umístění generovaného certifikátu a klíče je určeno v konfiguračním INI souboru a je vidět na záložce ‘Certificates’ (obrázek 5.2). Soubor klíče (.key, .pem) je uložen ve formátu PEM. Formát certifikátu je odvozen z koncovky jeho souboru. Pro soubor s koncovkou .pem je certifikát uložen ve formátu PEM pro jiné koncovky souboru (.der, .cer, .crt, .cert) je vygenerován certifikát ve formátu DER.

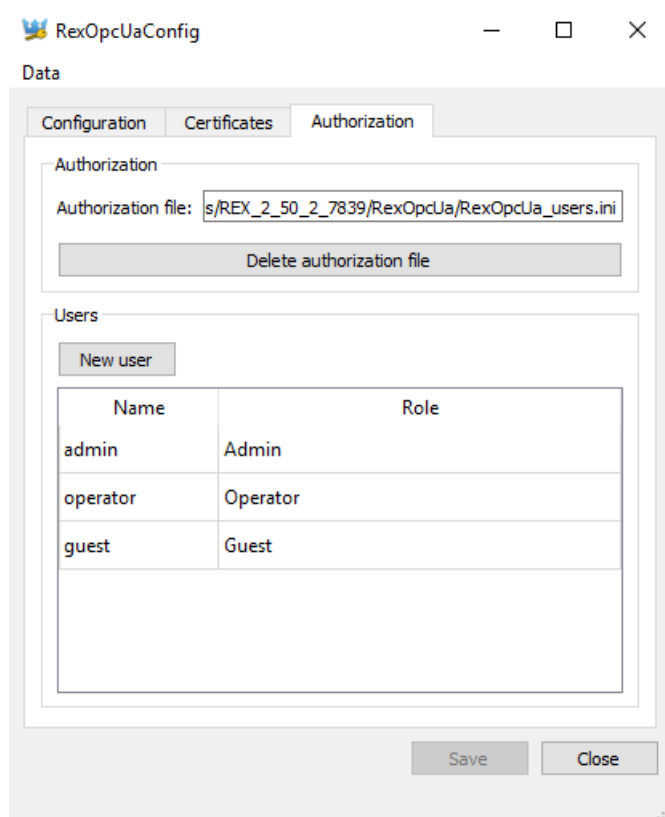
Obrázek 5.3: Dialog pro vytváření aplikačního certifikátu

5.2 Autentizace

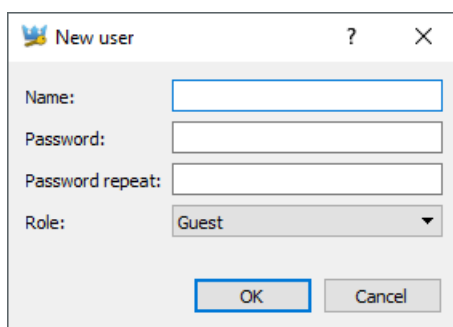
Na záložce 'Authorization' (obrázek 5.4) lze nastavit uživatelské přihlašovací údaje. Tato stránka se objeví pouze, pokud je v konfiguračním INI souboru nastaven parametr CREDENTIALS_INI_PATH. Veškeré údaje o uživateli jsou poté ukládány do INI souboru na této cestě.

Pro bezpečné použití tohoto způsobu autentizace je doporučeno smazat soubor s přihlašovacími údaji, nastavit parametr OPTIONAL_ENCODING_SALT na vlastní hodnotu (viz tabulka 3.4) a poté celý soubor vytvořit znovu.

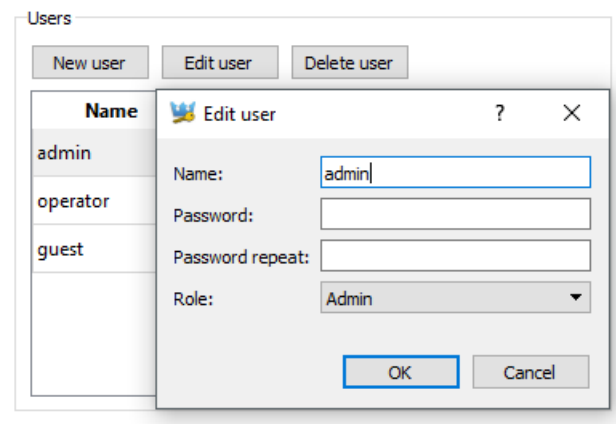
Uživatelé lze spravovat pomocí jednoduchého grafického rozhraní. Uživatelé lze přidávat (obrázek 5.5), upravovat (obrázek 5.6) a mazat. Klient se pak přihlásí se svým jménem a heslem (program UaExpert na obrázku 6.9).

Obrázek 5.4: Správa uživatelů

Obrázek 5.5: Dialog pro vytvoření nového uživatele

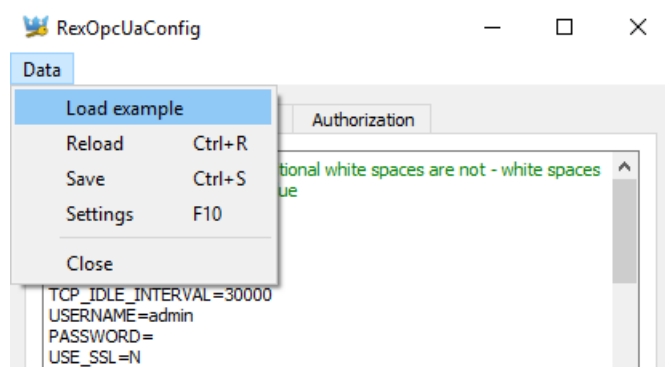

Obrázek 5.6: Dialog pro úpravu uživatele

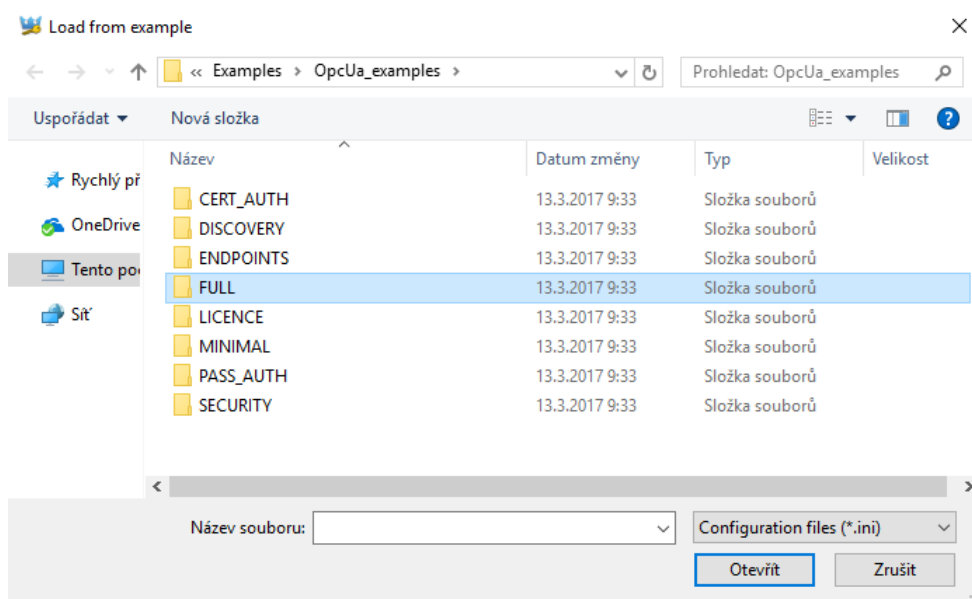
5.3 Využití příkladů

Program RexOpcUaConfig umožňuje pro snadnější použití využít některý příklad konfigurace (kapitola 6.1) a použít ho jako základ vlastní konfigurace (obrázky 5.7, 5.8 a 5.9). Obsah konfiguračního INI souboru se přepíše obsahem vybraného příkladu.

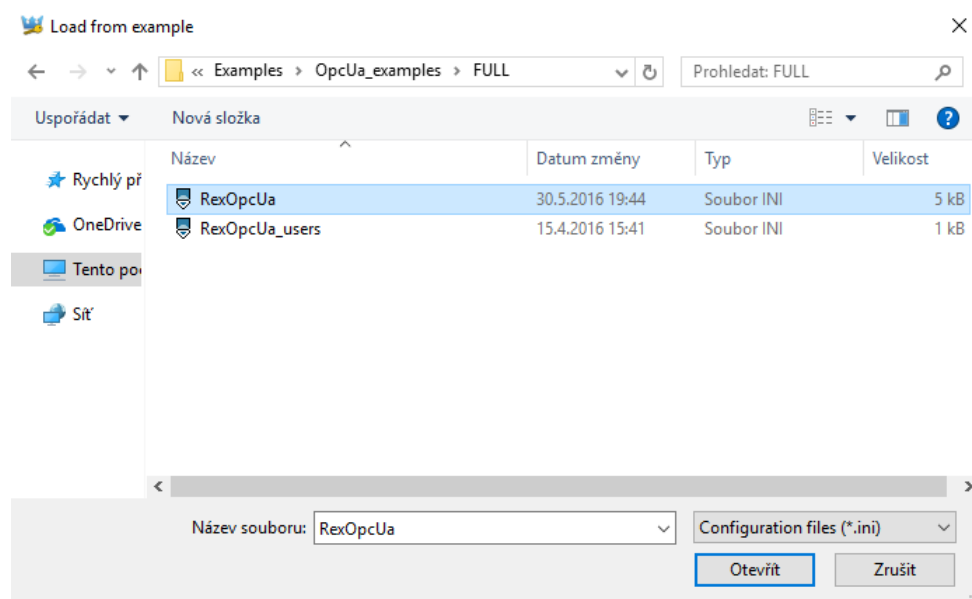
Soubory s přihlašovacími údaji (RexOpcUa_users.ini) se nekopírují. Pro správnou funkci serveru je nutné nastavit správně parametr OPTIONAL_ENCODING_SALT a vygenerovat nový soubor s přihlašovacími údaji. Pokud byl starý soubor vygenerován už s novým parametrem OPTIONAL_ENCODING_SALT, lze použít ten.

Obrázek 5.7: Příkaz na načtení příkladu

Obrázek 5.8: Seznam příkladů

Obrázek 5.9: Vybraná konfigurace

Kapitola 6

Návod ke spuštění

Základem pro spuštění serveru je správně nastavený konfigurační INI soubor a aplikační certifikát a soukromý klíč. Veškeré další důležité činnosti jsou navázány na nastavení konfigurace, správu klientských certifikátů a zajištění správné činnosti REXu, ke kterému je server připojen. Ostatní záležitosti už musí vyřídit klient.

Pro jednoduchý start serveru jsou zde uvedeny jednotlivé kroky potřebné pro přípravu serveru ke spuštění, poté lze server jednoduše spustit a pokud je vše nastaveno v pořádku, server bude po spuštění fungovat.

1. **Instalace REXu** spolu s OPC UA serverem (pokud není nainstalován)
2. **Změna konfiguračního souboru** - výběr z možností
 - (a) Zkopírování připraveného souboru ze složky příkladů pro REX (viz kapitolu [6.1](#))
 - (b) Změna současného konfiguračního souboru
3. **Tvorba certifikátu** (pokud neexistuje) - výběr z možností
 - (a) Pomocí RexOpcUaConfig (viz kapitolu [5.1](#))
 - (b) Pomocí OpenSSL
4. Změna přihlašovacích údajů uživatelů (pokud je vyžadováno)
5. **Nastavení klientských certifikátů** (pokud Endpointy podporují zabezpečenou komunikaci nebo přihlášení pomocí certifikátů)
 - (a) Vytvoření složek pro klientské certifikáty (RexOpcUaConfig, viz [5.1](#))
 - (b) **Zkopírování** souborů **certifikátů klientů**, kteří se chtějí přihlašovat pomocí zabezpečeného kanálu, **do složky trust** (CERTIFICATE_TRUST_LIST_PATH)
6. Nastavit službu **Discovery** (pokud je to vyžadováno)
 - (a) Nalézt informace o Discovery serveru

- (b) Zkopírovat certifikát serveru do trust složky Discovery serveru
- (c) Zkopírovat certifikát Discovery serveru do složky pro certifikáty serveru (doporučené)
- (d) Nastavit sekci DISCOVERY v konfiguračním souboru serveru pro REX
 - i. SERVER_URL - URL Endpointu Discovery serveru
 - ii. SECURITY_POLICY - Způsob zabezpečení připojení k Discovery serveru (ten ho musí podporovat)
 - iii. SERVER_CERTIFICATE_PATH - Cesta k certifikátu Discovery serveru (doporučeně ve složce pro certifikáty serveru)
 - iv. ENDPOINT_URL - Seznam Endpointů (stačí jeden), které bude mít Discovery server v databázi (jeden z Endpointů serveru)

6.1 Příklady

Pro jednodušší nastavení konfiguračních souborů byly vytvořeny předpřipravené příklady, které lze použít jako základ pro nové nastavení.

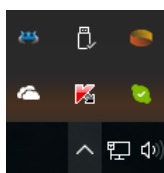
- MINIMAL - Minimální konfigurace pro nezabezpečený Endpoint a REX na localhostu
- ENDPOINTS - Konfigurace se dvěma Endpointy
- LICENCE - Konfigurace s explicitně zadaným licenčním klíčem
- SECURITY - Konfigurace s Endpointem, který podporuje zabezpečenou komunikaci
- PASS_AUTH - Konfigurace s Endpointem, který podporuje přihlášení pomocí přihlašovacích údajů
- CERT_AUTH - Konfigurace s Endpointem, který podporuje přihlášení pomocí certifikátů
- DISCOVERY - Konfigurace s připojením informací o serveru na Discovery server
- FULL - Konfigurace se všemi možnými parametry

Pro první použití je doporučeno použít některý z těchto příkladů a nastavit parametry ADDRESS, COMPANY_NAME, PROJECT_NAME a INSTANCE_NAME. Případně APPLICATION_PRIVATE_KEY_PASSWORD a OPTIONAL_ENCODING_SALT. Další parametry je možné měnit postupně a získávat tím informace o možnostech serveru.

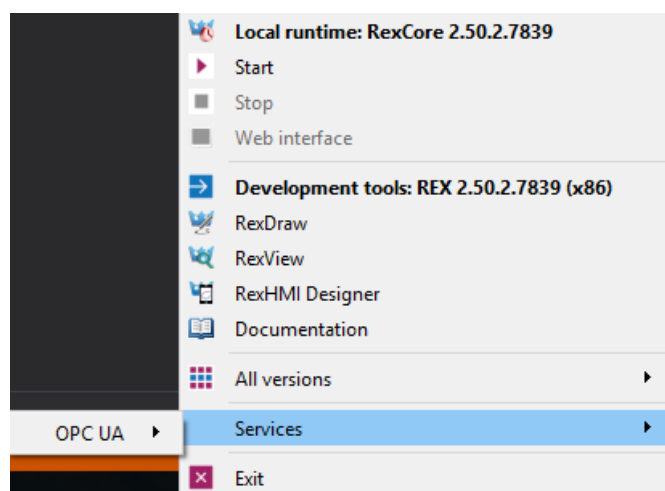
6.2 Služba OPC UA

OPC UA server pro systém REX je možno (a doporučeno) spouštět jako systémovou službu.

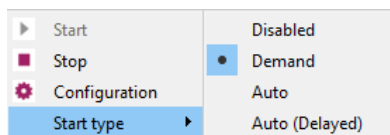
V OS Windows je možné tuto službu spravovat pomocí monitorovací aplikace (viz 6.1, 6.2 a 6.3). Pomocí této aplikace je možné spouštět, zastavovat službu, nastavit její automatické spouštění a otevřít dialog RexOpcUaConfig pro nastavení serveru (kapitola 5).

Obrázek 6.1: Monitorovací služba REXu

Obrázek 6.2: Umístění OPC UA služby v nabídce monitorovací služby

Obrázek 6.3: Obsluha a nastavení OPC UA služby

V OS Linux je možné službu spustit pomocí system.d.


```
systemctl start rexopcua
```

Této službě lze nastavit cestu ke konfiguračnímu INI souboru parametrem CFGFILE v souboru:

```
/etc/rexcore/rexopcua.conf
```

6.3 OPC UA Klienti

Pro vyzkoušení OPC UA serveru je možné použít některého z veřejně dostupných klientů. I přes přesnou specifikaci se každý klient chová trochu jinak a ne vždy využívá všech možností, které mu server nabízí. V tomto návodu jsme použili klienta UaEpt od firmy Unified Automation GmbH a software myScada.

U obou klientů bude navíc vysvětleno, jak má vypadat nastavení pro anonymní připojení (obrázek 6.4) a pro připojení pomocí přihlašovacích údajů (obrázek 6.5 a 6.6).

```
[AUTH]
;file with usernames and passwords and user token id for username/password login (optional - binded to
CREDENTIALS_INI_PATH=RexOpcUa_users.ini
CREDENTIALS_USER_TOKEN_POLICY_ID=UsernamePassword
OPTIONAL_ENCODING_SALT=q1we58
;policies for anonymous access with default privileges
ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID=0
OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID=1
GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID=2
;policies for access with certificate
CERT_ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID=AdminCertificate
CERT_OPERATOR_USER_TOKEN_POLICY_ID=OperatorCertificate
CERT_GUEST_USER_TOKEN_POLICY_ID=GuestCertificate

[ENDPOINT:1]
SECURITY_POLICY=[None,SignEncrypt_Basic256]
;policy id has to be identical to id of predefined user token policies
USER_TOKEN_POLICY_ID=[AdminCertificate,UsernamePassword,2]
URL=opc.tcp://localhost:4885/REX

[ENDPOINT:2]
SECURITY_POLICY=[None,Sign_Basic128Rsa15,SignEncrypt_Basic128Rsa15,Sign_Basic256,SignEncrypt_Basic256]
USER_TOKEN_POLICY_ID=[0]
;additional endpoint url is optional
URL=opc.tcp://localhost:4888/None/None
```

Obrázek 6.4: Nastavení Endpointu bez zabezpečení

```
[AUTH]
;file with usernames and passwords and user token
CREDENTIALS_INI_PATH=RexOpcUa_users.ini
CREDENTIALS_USER_TOKEN_POLICY_ID=UsernamePassword
-----
```

Obrázek 6.5: Nastavení přihlašování pomocí přihlašovacích údajů

```
[ENDPOINT:2]
SECURITY_POLICY=[None,Sign_Basic128Rsa15,SignEncrypt_Basic128Rsa15,Sign_Basic256,SignEncrypt_Basic256]
USER_TOKEN_POLICY_ID=[UsernamePassword]
;additional endpoint url is optional
URL=opc.tcp://localhost:4888/None/None
```

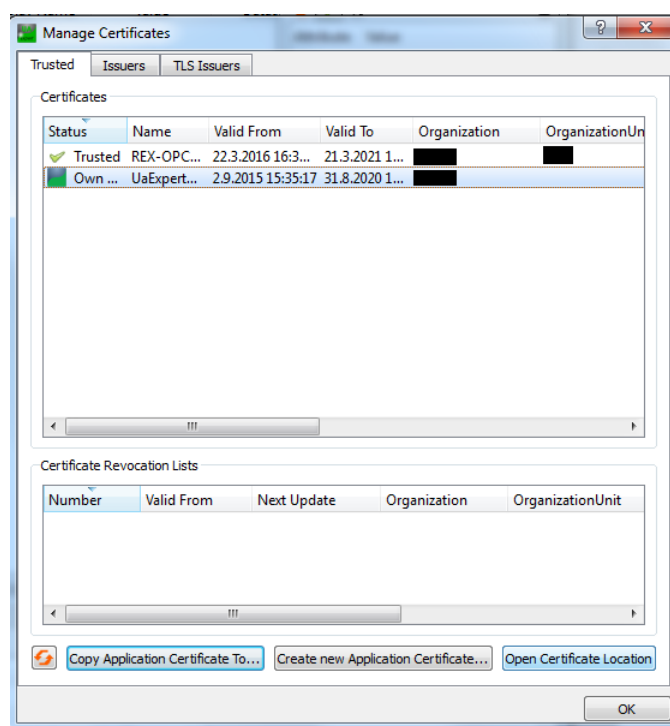
Obrázek 6.6: Nastavení uživatelské politiky na Endpoint

6.3.1 UaExpert

UaExpert je obecný plně funkční OPC UA klient, který je používán pro testování vyvíjených OPC UA serverů, pro zobrazení dat nebo pro použití pokročilých funkcí ze specifikace OPC UA. Tohoto klienta používá široká veřejnost jako standardizovanou aplikaci.

UaExpert umí tři druhy autentizace, zabezpečené přihlášení, Discovery služby, čtení, zápis a monitorování uzlů, zobrazení uzlů a jejich referencí pomocí stromové struktury, monitorování událostí, spouštění metod, nastavení a mnoho dalšího.

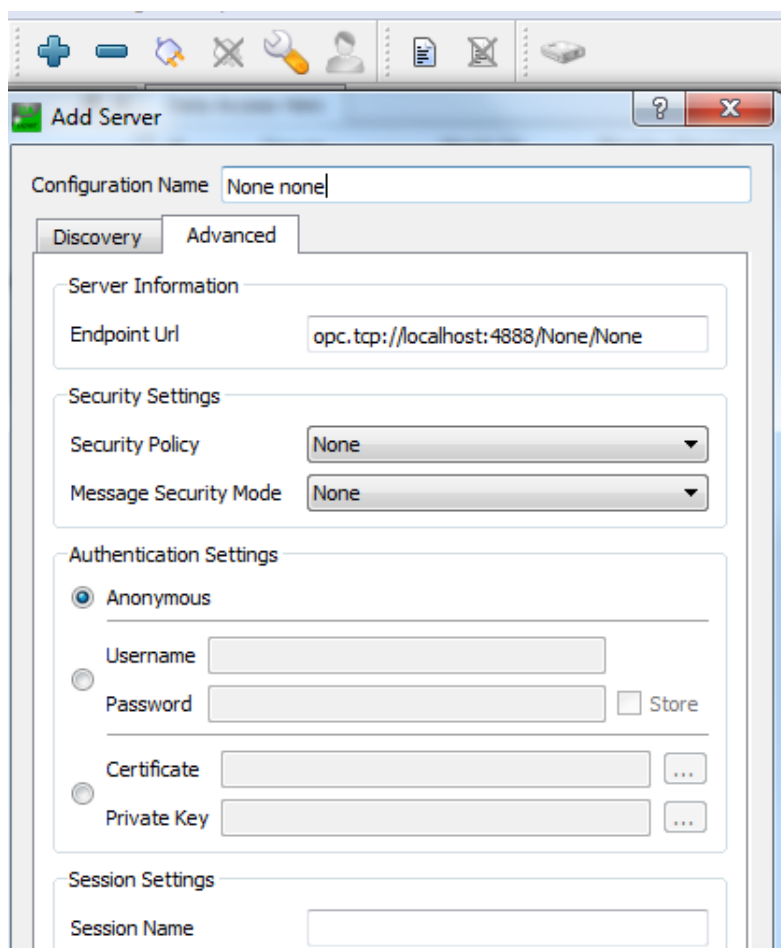
Při prvním spuštění program vyzve ke vygenerování aplikačního certifikátu. Pokud má klient komunikovat se serverem pomocí zabezpečeného připojení, musí být tento certifikát zkopírován do trust složky serveru, například pomocí 'Settings' > 'Manage Certificates' > 'Copy Application Certificate To...' (viz obrázek 6.7) a poté zvolte složku trust OPC UA serveru (tento postup samozřejmě nefunguje, pokud je server na jiném stroji než klient, pak je nutné certifikát zkopírovat ručně). Zkopírovat certifikát serveru do trust složky klienta není nutné. Pokud klient narazí na neznámý certifikát serveru, zeptá se zda mu má věřit. V dialogu pak navíc existuje tlačítko, pomocí něhož je možné zkopírovat certifikát do trust složky klienta a tím zajistit, že příště bude klient serveru věřit.

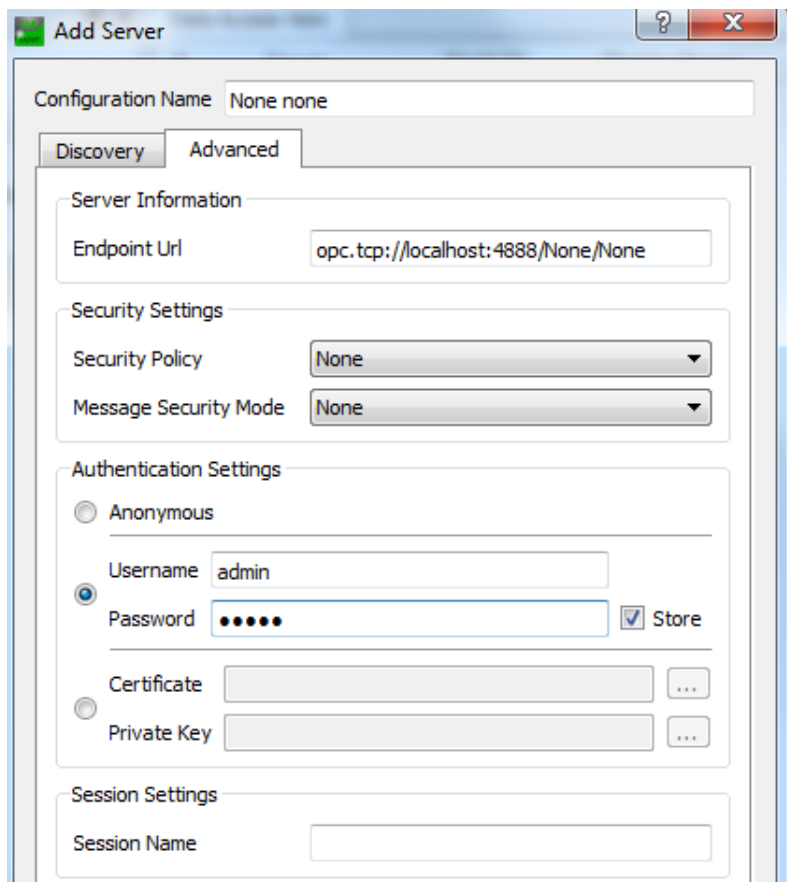
Obrázek 6.7: UaExpert: Uložení certifikátu do důvěryhodných

Připojení k serveru lze provést pomocí tlačítka plus. Otevře se konfigurace připojení. V záložce 'Advanced' (obrázek 6.8) je možné nastavit Endpoint, zabezpečení a přihlašo-

vací politiku ('Session name' nemá na chod vliv). Pokud je vybrána přihlašovací politika pomocí přihlašovacích údajů, je třeba zadat jméno a heslo uživatele (viz obrázek 6.9). Při přihlašování pomocí certifikátu je třeba zadat certifikát a soukromý klíč.

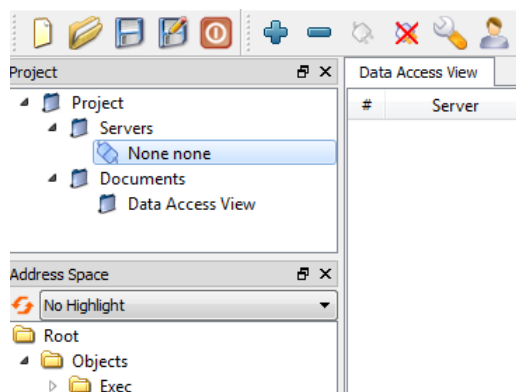

Obrázek 6.8: UaExpert: Připojení k serveru anonymně

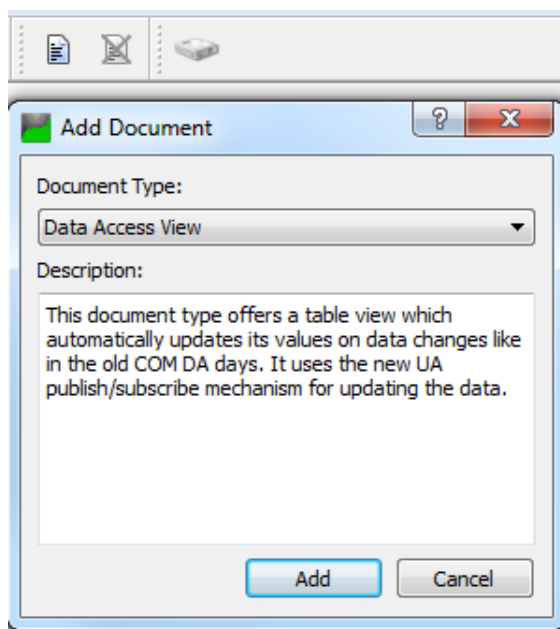
Obrázek 6.9: UaExpert: Připojení k serveru s přihlašovacími údaji

Funkční připojení je znázorněno zapojenou zástrčkou (viz obrázek 6.10). Připojení lze rozpojit (ikonka s přeškrtnutou zástrčkou) a znovu spojit (ikonka se zástrčkou). Změnu zabezpečení připojení a jinou konfiguraci (ikonka s klíčem) lze provést pouze s rozpojeným připojením. Změnu přihlašovací politiky je možné provést za běhu (pomocí ikonky uživatele). Klient může obsluhovat více připojení naráz. Konfiguraci klienta (připojení, monitorované položky apod.) lze uložit a při příštím použití jednoduše nahrát.

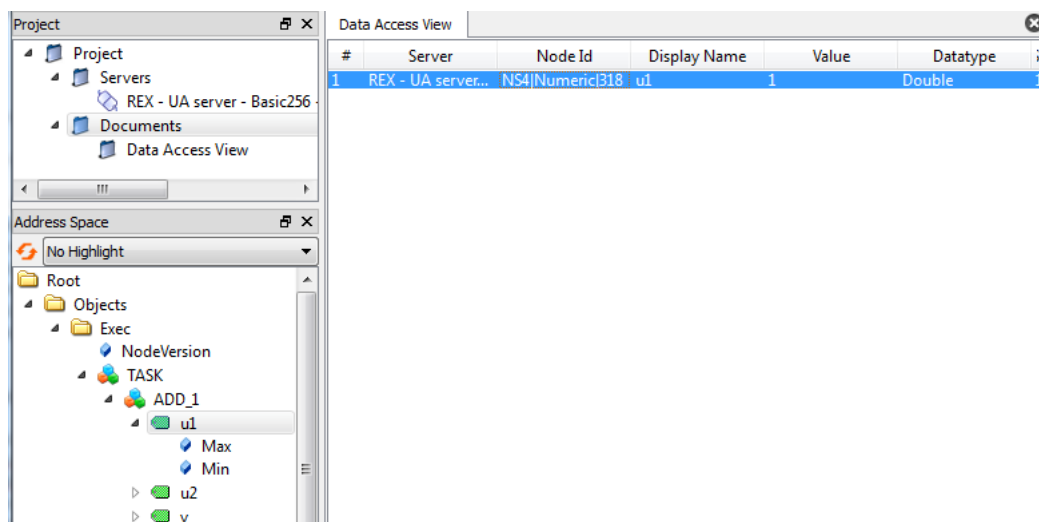

Obrázek 6.10: UaExpert: Připojený k serveru

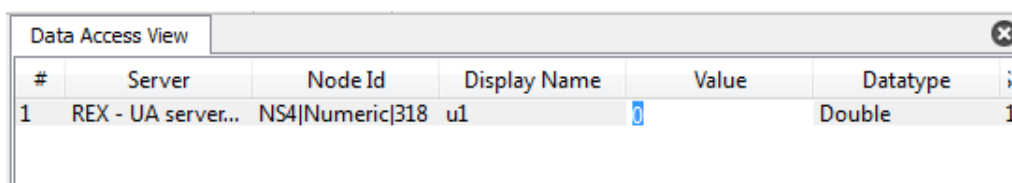
Pro monitorování hodnot uzlů je třeba přidat dokument 'Data Access View' (často je už přítomen) kliknutím na ikonku dokumentu, vybrání položky 'Data Access View' (viz obrázek 6.11) a kliknutím na 'Add'. Monitorované položky je třeba najít ve stromu Adresního prostoru a přetáhnout do prostoru dokumentu (viz obrázek 6.12). Položka se přidá do monitorovacího seznamu a jsou zde vidět pravidelné aktualizace hodnoty (pokud se monitorovaná hodnota mění). Položku lze poté kdykoliv smazat. Do položky v monitorovaném seznamu lze zapsat dvojklikem na hodnotu uzlu a zadáním nové hodnoty (viz obrázek 6.13).

Obrázek 6.11: UaExpert: Přidání monitorování dat

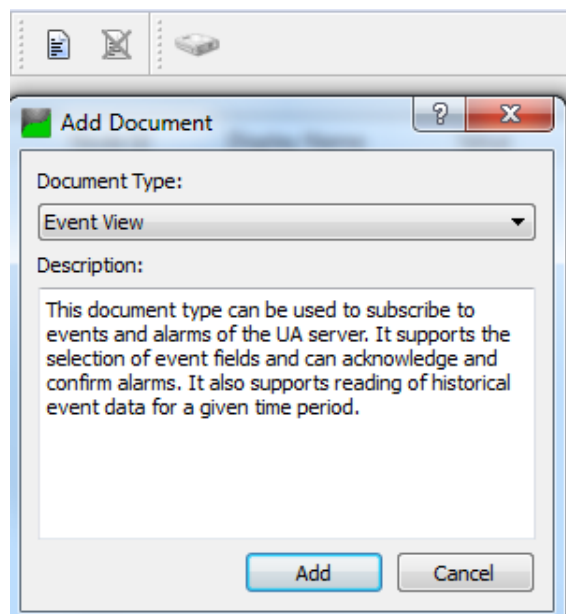

Obrázek 6.12: UaExpert: Monitorování proměnné u1

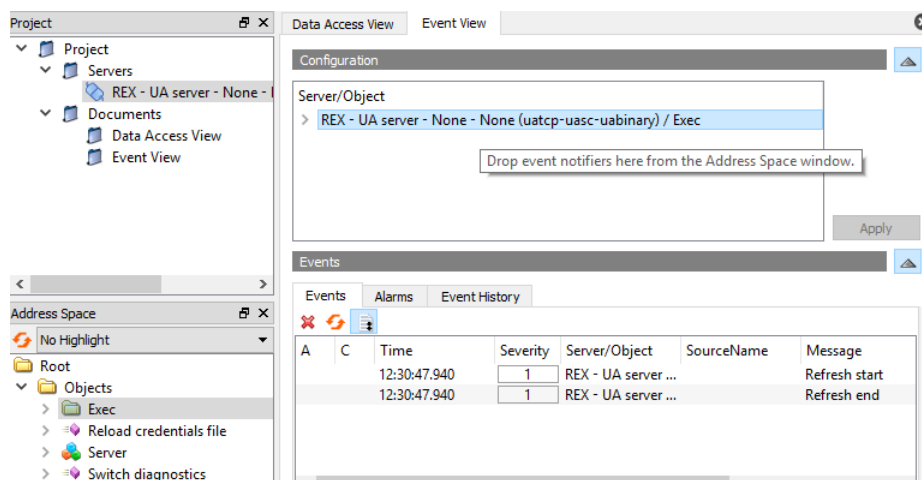

Obrázek 6.13: UaExpert: Zápis do proměnné u1

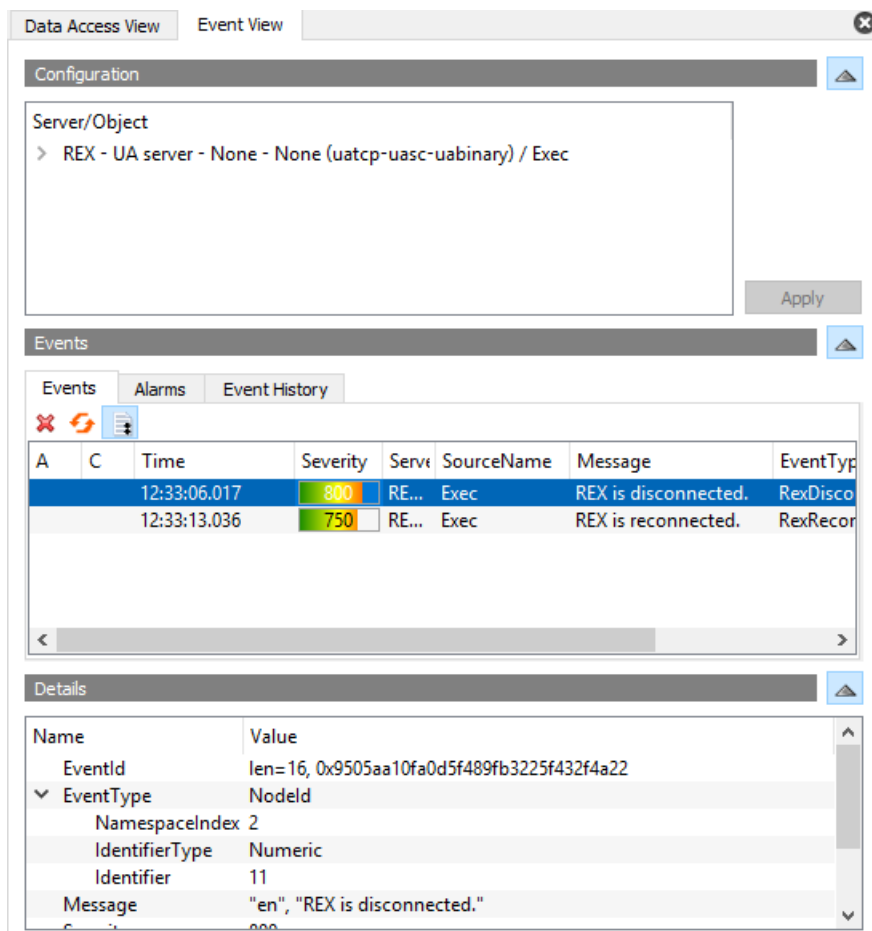
Pro monitorování je třeba přidat dokument 'Event View' (obrázek 6.14) a do něj přidat monitorované uzly přetáhnutím ze stromu Adresního prostoru do prostoru 'Configuration' (viz obrázek 6.15). Všechny události uzlu poté ukazují v poli 'Events' (obrázek 6.16). Při označení události se v poli 'Details' objeví detaily události. U OPC UA serveru pro REX je vhodné monitorovat složku 'Exec', popřípadě objekt 'Server', který je notifikován složkou 'Exec' (zobrazuje i její události).

Obrázek 6.14: UaExpert: Přidání monitorování událostí

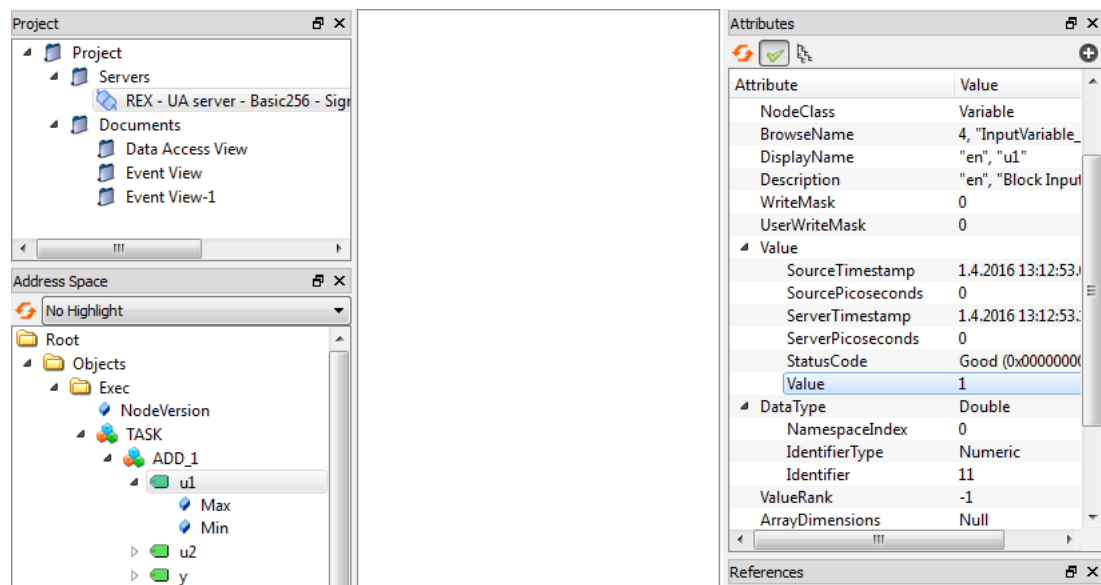

Obrázek 6.15: UaExpert: Monitorování událostí složky Exec

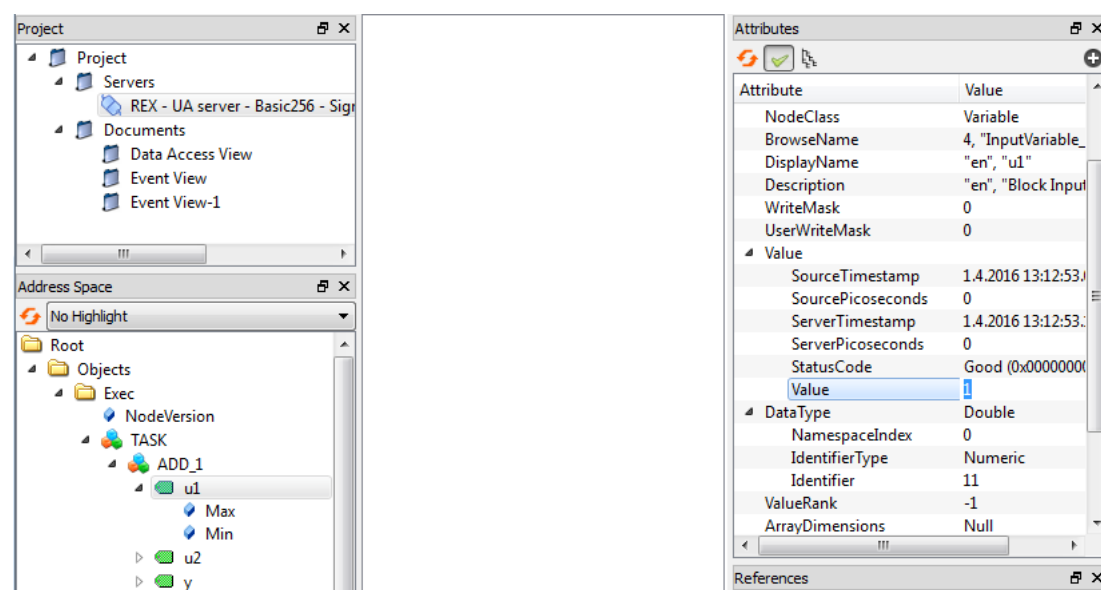

Obrázek 6.16: UaExpert: Zobrazení událostí

UaExpert umí i jednoduché čtení, kdy se při kliknutí na uzel ve stromě Adresního prostoru zobrazí v pravé části informace o uzlu. U hodnot proměnných se zobrazí i jejich hodnota (viz obrázek 6.17). Zápis do proměnné lze provést při dvojkliku na hodnotu value (viz obrázek 6.18).

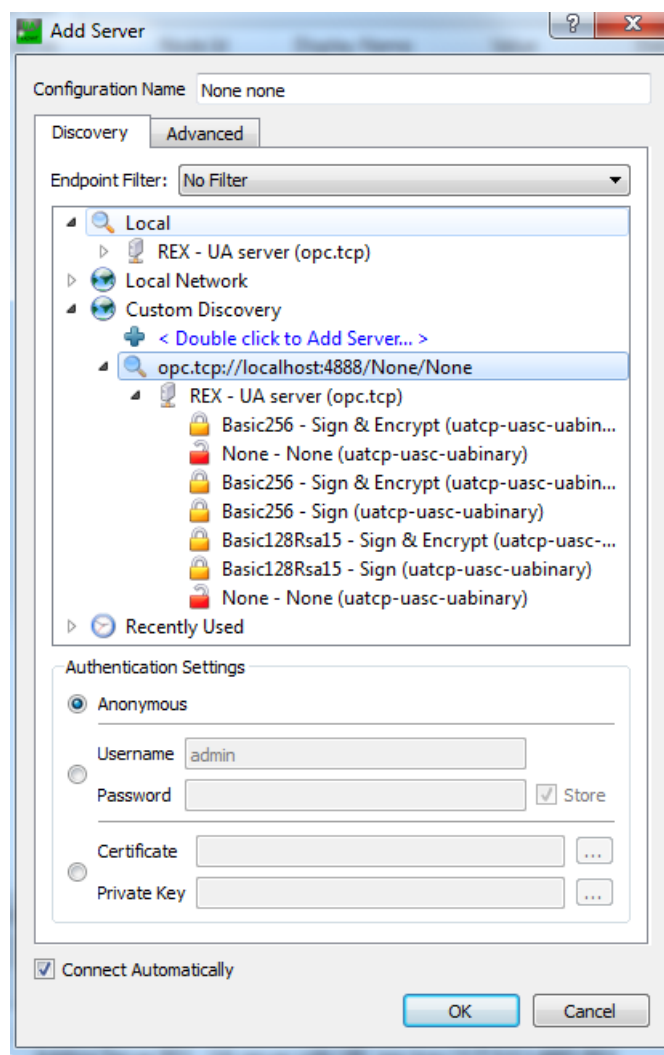
Obrázek 6.17: UaExpert: Čtení proměnné u1

Obrázek 6.18: UaExpert: Zápis do proměnné u1

UaExpert implementuje i Discovery služby, pomocí nichž zobrazuje všechny dostupné Endpointy registrovaných serverů (obrázek 6.19). Uživateli pak stačí pouze rozbalit seznam příslušného serveru, vybrat jednu z možností, nastavit přihlašovací politiku a připo-

jit se. Klient vždy kontroluje LDS (Local Discovery Server - volně dostupný program), kde jsou zobrazeny všechny servery, které jsou zde zaregistrovány (viz kapitola 3.6). Druhou možností je přidání a prozkoumání vlastního Discovery serveru, například přímo OPC UA serveru pro REX, který podporuje Discovery služby a poskytuje informace o svých Endpointech.

Obrázek 6.19: UaExpert: Použití Discovery služeb

Pokud nastávají problémy při připojení, zápisu, čtení nebo při čemkoliv jiném, je dobré zkontrolovat logy aplikace, které jsou zobrazeny v dolním panelu (viz obrázek 6.20). Podle nahlášené chyby lze často snadno dohledat zdroj problému.

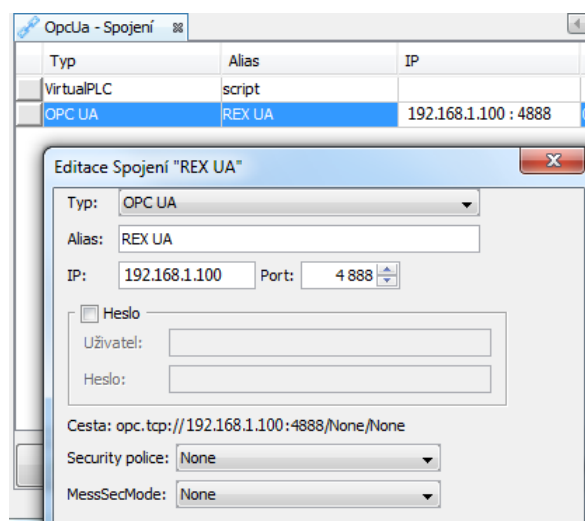
Log			
 			
Timestamp	Source	Server	Message
1.4.2016 13:20:49....	DA Plugin	REX - UA server...	Write to node 'NS4 Numeric 318' succeeded [ret = Good]
1.4.2016 13:18:56....	DA Plugin	REX - UA server...	Item [NS4 Numeric 318] succeeded : RevisedSamplingInter
1.4.2016 13:18:56....	DA Plugin	REX - UA server...	CreateMonitoredItems succeeded [ret = Good]
1.4.2016 13:18:56....	DA Plugin	REX - UA server...	Item [NS4 Numeric 318]: SamplingInterval=250, QueueSize
1.4.2016 13:18:56....	DA Plugin	REX - UA server...	Created subscription for ServerId 0

Obrázek 6.20: UaExpert: Logování akcí

6.3.2 myScada

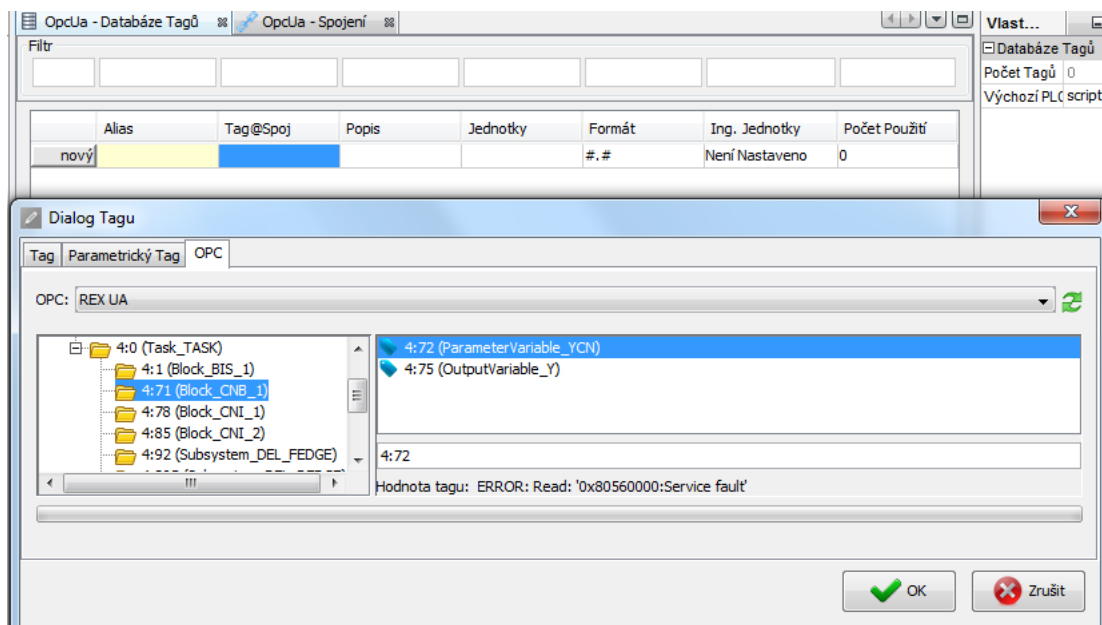
Program myScada umožňuje komunikovat pomocí OPC UA, vytvořit tagy, které jsou propojené s hodnotami uzlu serveru, a tyto tagy zobrazovat. Na rozdíl od programu UaExpert, myScada nevyužívá všechny možnosti specifikace OPC UA.

Pro použití OPC UA v myScada je třeba v programu myPROJECT designer vytvořit projekt, otevřít záložku spojení, přidat nové spojení a zvolit OPC UA. Otevře se dialog, v němž je možné nastavit spojení s OPC UA serverem (obrázek 6.21).

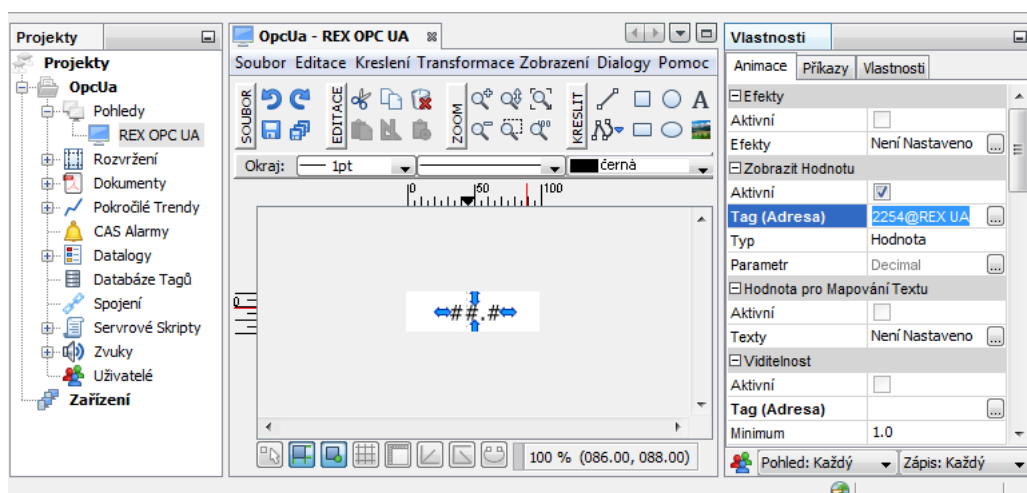

Obrázek 6.21: mySCADA: Anonymní přihlášení

V další fázi je třeba vytvořit v projektu tag, který bude směřovat na hodnotu některého uzlu na serveru (záložka OPC v dialogu pro vytváření tagů, obrázek 6.22). Hodnotu tohoto tagu lze na závěr využít v zobrazení aplikace (obrázek 6.23). Hotový projekt lze poté nahrát na zařízení a sledovat jeho chod pomocí programu myView.

Obrázek 6.22: mySCADA: Vytvoření tagu z uzlu OPC UA serveru

Obrázek 6.23: mySCADA: Použití tagu v zobrazení

Program myView slouží k zobrazení dat na zařízení. Pokud je použit v zobrazení tag propojený s OPC UA, bude se jeho hodnota pravidelně měnit podle hodnoty v OPC UA serveru (obrázek 6.24). Pokud se přeruší spojení nebo serveru dojdou zdroje, označí zařízení hodnotu v zobrazení červeně (viz obrázek 6.25).

Obrázek 6.24: mySCADA: Zobrazení dat v zařízení

Obrázek 6.25: mySCADA: Zařízení bez dat

Jelikož se myScada neřídí přesně specifikací OPC UA, je nutné upravit server tak, aby se k němu mohl klient připojit. Pro nezabezpečené přihlášení musí mít server Endpoint s koncovou URI '/None/None'. Pro anonymní přihlášení musí být ID přihlašovací politiky '0' (viz [Endpoint:2] a ADMIN_USER_TOKEN_POLICY_ID na obrázku 6.4).

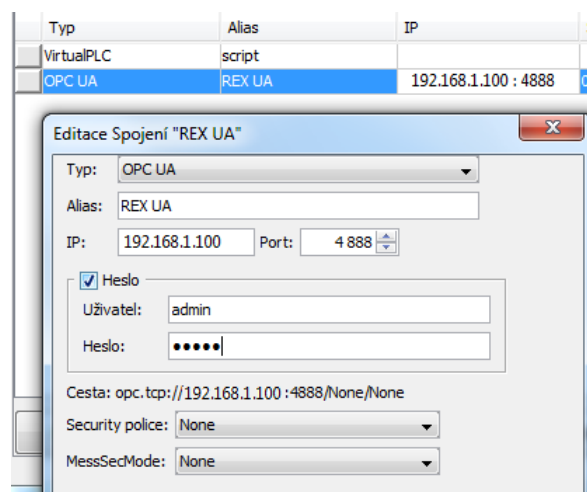
Pro nastavení připojení pomocí přihlašovacích údajů je třeba nastavit ID příslušné politiky na 'UserNameIdentityToken' (obrázek 6.26 a 6.27) a zadat uživatelské jméno a heslo v dialogu pro úpravu spojení (viz obrázek 6.28).

```
[AUTH]
;file with usernames and passwords and user token id for
CREDENTIALS_INI_PATH=RexOpcUa_users.ini
CREDENTIALS_USER_TOKEN_POLICY_ID=UserNameIdentityToken
```

Obrázek 6.26: mySCADA: Nastavení přihlašování pomocí přihlašovacích údajů

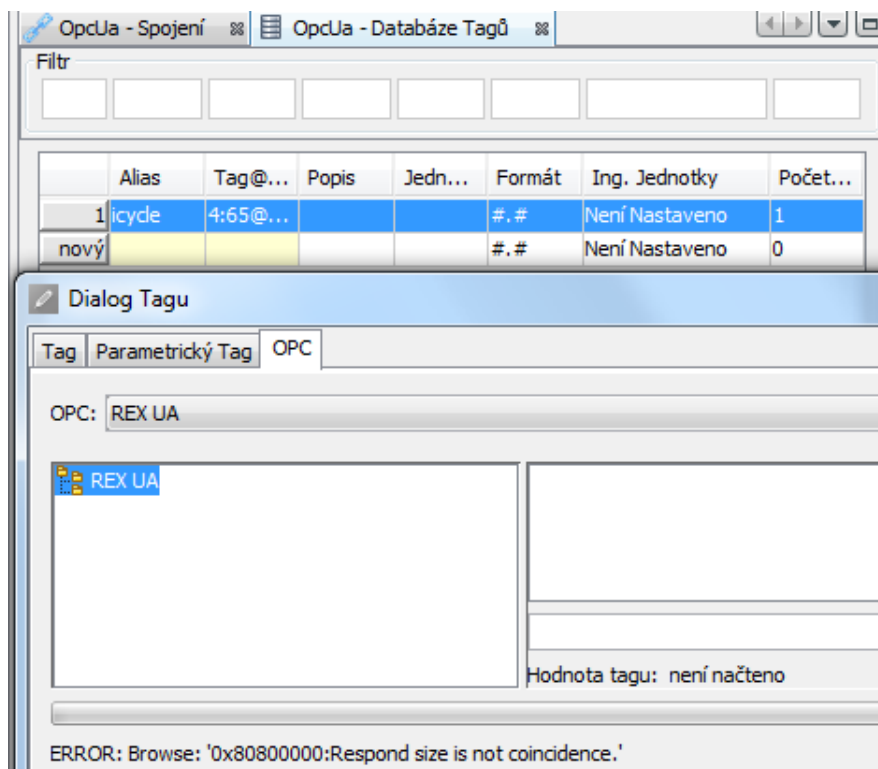
```
[ENDPOINT:2]
SECURITY_POLICY=[None,Sign_Basic128Rsa15,SignEncrypt_Basic128Rsa15,Sign_Basic256,SignEncrypt_Basic256]
USER_TOKEN_POLICY_ID=[UserNameIdentityToken]
;additional endpoint url is optional
URL=opc.tcp://localhost:4888/None/None
```

Obrázek 6.27: mySCADA: Nastavení uživatelské politiky na Endpoint

Obrázek 6.28: mySCADA: Přihlášení pomocí přihlašovacích údajů

Při práci s myScada je doporučeno **nemířit na OPC UA server pomocí localhostu, nepoužívat zabezpečenou komunikaci a neomezovat zdroje**. Případně zdrojů poskytnout dostatek a nastavit parametr MAX_SESSION_TIMEOUT dostatečně krátký, jinak může dojít k vyčerpání zdrojů a server začne zobrazovat chyby. Chyby připojení se během návrhu nejlépe zjistí při vytváření tagů (viz obrázek 6.29).

Obrázek 6.29: mySCADA: Chyba připojení

Literatura